

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
JEANA RICHARDA DE LA TOURA,
predstavljeni 13. februarja 2025¹

Zadeva C-397/23

FL
proti
Jobcenter Arbeitplus Bielefeld,
ob udeležbi
Stadt Bielefeld

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Sozialgericht Detmold (socialno sodišče v Detmoldu, Nemčija))

„Predhodno odločanje – Prosto gibanje oseb – Državljan Unije, ki ima pravico do prebivanja kot iskalec zaposlitve – Člen 18 PDEU – Načelo nediskriminacije na podlagi državljanstva – Direktiva 2004/38/ES – Člen 24 – Načelo enakega obravnavanja – Odstopanje na področju socialnega varstva – Obseg – Priznanje nacionalne pravice do prebivanja zaradi izvajanja starševske skrbi nad mladoletnim otrokom – Razlikovanje glede na državljanstvo otroka“

I. Uvod

1. Predlog za sprejetje predhodne odločbe Sozialgericht Detmold (socialno sodišče v Detmoldu, Nemčija) je bil vložen v okviru spora med FL in Jobcenter Arbeitplus Bielefeld (zavod za zaposlovanje v Bielefeldu, Nemčija),² ki je FL zavrnil dodelitev dajatev iz osnovnega socialnega varstva, ki jih določa nemška ureditev. Ker je bil temelj za to odločbo listina, na podlagi katere zakonito prebiva na nemškem ozemlju, FL, da bi lahko pridobil te dajatve, izpodbija to, da mu ne more biti priznana pravica do prebivanja, ki je določena s to ureditvijo, na podlagi izvrševanja starševske skrbi nad njegovim otrokom zgolj zato, ker ta otrok ni Nemec.

2. Za razliko od predhodnih predlogov za sprejetje predhodne odločbe s področja dajatev socialnega varstva, za katere lahko zaprosi „mobilni“ državljan Evropske unije,³ se novo vprašanje, ki je zastavljeno Sodišču, nanaša na neenako obravnavanje glede pogojev za priznanje nacionalne pravice do prebivanja in ne z vidika njegovih finančnih učinkov v primerjavi z nacionalnimi državljani.

¹ Jezik izvirnika: francoščina.

² V nadaljevanju: Jobcenter Bielefeld.

³ To so državljani Unije, ki nimajo državljanstva države članice, na ozemlju katere prebivajo.

3. Sodišče je namreč pozvano, naj odgovori, ali je s pravom Unije združljiva ureditev nacionalne pravice do prebivanja, ki se ne uporablja za „mobilnega“ državljana Unije, ker njegov otrok ni državljan države gostiteljice, če pogoji za priznanje te pravice spadajo v pristojnost te države članice.

4. Zaradi okoliščin postopka v glavni stvari ima Sodišče tako priložnost pojasniti obseg področja uporabe člena 24 Direktive 2004/38/ES⁴ o enakem obravnavanju glede na svojo nedavno sodno prakso v zvezi s položajem „mobilnih“ državljanov Unije, ki jim je pravica do prebivanja priznana na podlagi nacionalne ureditve, s katero so oproščeni izpolnjevanja pogojev v zvezi s sredstvi, kot so določeni s to direktivo.⁵

II. Pravni okvir

A. Pravo Unije

5. Prvi odstavek člena 18 PDEU določa:

„Kjer se uporabljata Pogodbi in brez poseganja v njune posebne določbe, je prepovedana vsakršna diskriminacija glede na državljanstvo.“

6. Člen 14 Direktive 2004/38, naslovljen „Ohranitev pravice do prebivanja“, v odstavkih 2 in 4 določa:

„2. Državljeni Unije in njihovi družinski člani imajo pravico do prebivanja, predvideno v členih 7, 12 in 13, dokler izpolnjujejo pogoje določene v teh členih.

[...]

4. Z odstopanjem od odstavkov 1 in 2 ter brez poseganja v določbe poglavja VI se ukrep izгона v nobenem primeru ne sme sprejeti proti državljanom Unije ali njihovim družinskim članom, če:

[...]

(b) če so državljeni Unije vstopili na ozemlje države članice gostiteljice z namenom iskanja zaposlitve. V tem primeru se državljanov Unije in njihovih družinskih članov ne sme izgnati, dokler lahko državljeni Unije predložijo dokazilo o tem, da še naprej iščejo zaposlitev in da imajo resnično možnost, da se zaposlijo.“

7. Člen 24 te direktive, naslovljen „Enako obravnavanje“, določa:

„1. Ob upoštevanju posebnih določb, ki so izrecno predvidene v Pogodbi in sekundarni zakonodaji, bi morali vsi državljeni Unije, ki na podlagi te direktive prebivajo na ozemlju države

⁴ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja Direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EEC (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 5, str. 46).

⁵ Glej sodbo z dne 15. julija 2021, The Department for Communities in Northern Ireland (C-709/20, v nadaljevanju: sodba CG, EU:C:2021:602).

članice gostiteljice, uživati enako obravnavanje kot državljani te države članice v okviru Pogodbe. [...]

2. Z odstopanjem od odstavka 1 država članica gostiteljica ni dolžna podeliti pravice do socialne pomoči v prvih treh mesecih prebivanja ali, kjer ustreza, v daljšem obdobju, predvidenem v členu 14(4)(b), [...] drugim osebam, razen delavcem, samozaposlenim osebam, osebam, ki ohranijo takšen status in članom njihovih družin.“

8. Člen 37 navedene direktive, naslovljen „Ugodnejše nacionalne določbe“, določa:

„Določbe te direktive ne vplivajo na kakršne koli zakone ali druge predpise, ki jih država članica določi in ki bi bili ugodnejši za osebe, zajete v tej direktivi.“

B. Nemško pravo

1. Določbe v zvezi s prebivanjem

9. Člen 28 Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (zakon o prebivanju, poklicni dejavnosti in vključevanju tujcev na zveznem ozemlju)⁶ z dne 30. julija 2004⁷ (v nadaljevanju: AufenthG), naslovljen „Pridružitve družine Nemcu“, v odstavku 1 določa:

„Dovoljenje za prebivanje je treba izdati:

1. tujemu zakoncu nemškega državljana,
2. tujemu mladoletnemu samskemu otroku nemškega državljana,
3. tujemu staršu mladoletnega samskega nemškega državljana za izvajanje starševske skrbi,

če nemški državljan običajno prebiva na zveznem ozemlju. [...]“

10. Člen 11(14) Gesetz über die allgemeine Freizügigkeit von Unionsbürgern (zakon o prostem gibanju državljanov Unije)⁸ z dne 30. julija 2004⁹ (v nadaljevanju: FreizügG/EU) določa:

„Aufenth[G] se uporablja tudi, če podeljuje ugodnejši pravni status od tistega, ki je določen s tem zakonom. [...]“

⁶ BGBl. 2004 I, str. 1950.

⁷ V različici, ki izhaja iz zakona z dne 27. julija 2015 (BGBl. 2015 I, str. 1386).

⁸ BGBl. 2004 I, str. 1986.

⁹ V različici, ki izhaja iz zakona z dne 12. novembra 2020 (BGBl. 2020 I, str. 2416).

2. Določbe v zvezi s prejemki socialnega varstva

11. Člen 7 Sozialgesetzbuch Zweites Buch, Grundsicherung für Arbeitsuchende (knjiga II zakonika o socialni varnosti, osnovno socialno varstvo za iskalce zaposlitve¹⁰)¹¹ (v nadaljevanju: SGB II), naslovljen „Upravičenci do dajatev“, v odstavku 1 določa:

„Dajatve, predvidene v tej knjigi, se dodelijo osebam, ki:

1. so dopolnile 15 let in še niso dosegle starostne meje iz člena 7a,
2. so zmožne za delo,
3. so pomoči potrebne in
4. običajno prebivajo v Zvezni republiki Nemčiji (upravičenci, ki so zmožni za delo).

Izvzeti so:

1. tujke in tujci, ki niso zaposlene osebe ali samozaposlene osebe v Zvezni republiki Nemčiji in ki nimajo pravice do prostega gibanja na podlagi člena 2(3) [FreizügG/EU] ter njihovi družinski člani v prvih treh mesecih njihovega prebivanja,
2. tujke in tujci,
 - a) ki nimajo pravice do prebivanja,
 - b) katerih pravica do prebivanja izhaja izključno iz namena iskanja zaposlitve [...]

[...]

in njihovi družinski člani;

[...]

[...] Ne glede na drugi stavek, točka 2, so tujke in tujci ter njihovi družinski člani upravičeni do dajatev na podlagi te knjige, če na zveznem ozemlju običajno prebivajo vsaj pet let. [...]"

3. Določbe v zvezi s socialno pomočjo

12. Člen 23 Sozialgesetzbuch Zwölftes Buch, Sozialhilfe (knjiga XII zakonika o socialni varnosti, socialna pomoč)¹² (v nadaljevanju: SGB XII), naslovljen „Socialna pomoč za tujce“, določa:

„(1) Tujcem, ki dejansko prebivajo na nacionalnem ozemlju, se v skladu s to knjigo zagotovi pomoč za kritje preživitinskih stroškov, pomoč v primeru bolezni, pomoč pri nosečnosti in materinstvu in pomoč za nego. To ne vpliva na določbe četrtega poglavja. V ostalem je mogoče socialno pomoč dodeliti, kadar je to utemeljeno v posameznem primeru. Omejitve iz prvega

¹⁰ Dne 1. januarja 2023 je bil naslovu te knjige II dodan izraz „Bürgergeld“ („univerzalni prejemek“).

¹¹ V različici, ki je veljala do 31. decembra 2020 in je izhajala iz zakona z dne 30. novembra 2019 (BGBl. 2019 I, str. 1948).

¹² V različici, ki je veljala do 31. decembra 2020 in je izhajala iz zakona z dne 22. decembra 2016 (BGBl. 2016 I, str. 3155).

stavka se ne uporabljajo za tujce, ki imajo dovoljenje za naselitev ali dovoljenje za prebivanje za določen čas in predvidoma trajno prebivajo na zveznem ozemlju. To ne vpliva na določbe, na podlagi katerih je treba ali bi bilo treba izplačati druge dajatve socialne pomoči, razen tistih iz prvega stavka.

[...]

(3) Tujci in njihovi družinski člani niso upravičeni do dajatev v skladu z odstavkom 1 ali četrtem poglavjem, če

1. v prvih treh mesecih prebivanja nimajo statusa zaposlene osebe ali samozaposlene osebe niti pravice do prostega gibanja na podlagi člena 2(3) [FreizügG/EU],
2. nimajo pravice do prebivanja ali če njihova pravica do prebivanja izhaja izključno iz namena iskanja zaposlitve,

[...]

4. so vstopili v državo, da bi prejeli socialno pomoč.

[...]

[...] Ne glede na prvi stavek, točki 2 in 3, so tujci in njihovi družinski člani upravičeni do dajatev iz odstavka 1, prvi in drugi stavek, če na zveznem ozemlju prebivajo vsaj pet let brez večjih prekinitev. [...]"

III. Dejansko stanje v sporu o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

13. Tožeča stranka v postopku v glavni stvari, FL, poljski državlján, je 30. maja 2020 iz Nizozemske vstopil v Nemčijo skupaj s svojo „zunajzakonsko partnerko“,¹³ ki je ravno tako državljanka Poljske. Ta je kratek čas bivala na Nizozemskem, od 30. avgusta 2015 pa je prebivala v Nemčiji, kamor je vstopila iz Poljske.

14. V Nemčiji se jima je 27. novembra 2020 rodil skupni otrok, ki ima prav tako poljsko državljanstvo.

15. FL, njegova partnerka in njun skupni otrok so pri Jobcenter Bielefeld zaprosili za dajatve iz osnovnega socialnega varstva na podlagi SGB II. Ta je z odločbama z dne 3. in 21. decembra 2020 odobril prošnjo partnerke FL od 30. maja 2020 dalje in za otroka od rojstva dalje. Nasprotno pa je bila prošnja FL z odločbo z dne 21. aprila 2021 zavrnjena za obdobje od 30. maja 2020 do 28. februarja 2021 z obrazložitvijo, da ima pravico do prebivanja zgolj zaradi iskanja zaposlitve in da nima na nobeni drugi podlagi pravice do prebivanja, zaradi katere bi lahko bil upravičen do izplačila dajatev na podlagi SGB II.

¹³ V nadaljevanju: partnerka. Ta izraz se uporablja v predlogu za sprejetje predhodne odločbe brez povezave s pojmi iz Direktive 2004/38. V tem smislu je izenačen z izrazoma „življenjska sopotnica“ ali „spremljevalka“.

16. Z odločbo z dne 19. julija 2021 je Jobcenter Bielefeld pritožbo FL zavrnil kot neutemeljeno, pri čemer je v bistvu navedel iste razloge. Jobcenter Bielefeld je zlasti navedel, da FL ne more uveljavljati pravice do prebivanja:

- iz nacionalne zakonodaje kot družinski član ali bližnja oseba partnerke, ki bi imela pravico do stalnega prebivanja,
- na podlagi izvrševanja starševske skrbi nad mladoletnim otrokom,¹⁴ saj ta otrok nima nemškega državljanstva,
- kot izhaja iz sodbe z dne 6. oktobra 2020, Jobcenter Krefeld,¹⁵ in iz Uredbe (EU) št. 492/2011,¹⁶ ker otrok FL ni šoloobvezen.

17. Ob tem je Jobcenter Bielefeld ugotovil, da na podlagi člena 4 Uredbe (ES) št. 883/2004¹⁷ člena 28 AufenthG ni mogoče razlagati tako, da bi pravo Unije zahtevalo, da mora imeti pravico do prebivanja tudi samski oče državljana Unije, ki ni šoloobvezen.

18. Poleg tega naj samo zato, ker samski oče ne prejema nobene dajatve iz osnovnega socialnega varstva na podlagi SGB II, partnerki ne bi bila dejansko onemogočena pravica do prostega gibanja in prebivanja.

19. FL je 12. avgusta 2021 zoper to odločbo pri predložitvenem sodišču sprožil upravni spor. V bistvu meni, da pravica do prebivanja izhaja iz člena 28(1), prvi stavek, točka 3, AufenthG v povezavi s členom 6 Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (Ustava Zvezne republike Nemčije)¹⁸ in s členom 8 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin.¹⁹ Navaja, da bi bila omejitev pravice do združitve družine za izvajanje starševske skrbi otroka na „nemške državljane“ v nasprotju s pravom Unije. Pomenila naj bi neupravičeno diskriminacijo in omejitev prostega gibanja oseb.²⁰

20. Jobcenter Bielefeld in Amt für soziale Leistungen (Sozialamt) der Stadt Bielefeld (center za socialno delo v Bielefeldu, Nemčija) kot intervenient v postopku sta v repliki izpostavila, da pravica do prebivanja ne more izhajati iz člena 28(1), prvi stavek, točka 3, AufenthG, ki se v skladu s svojim besedilom uporablja samo za „nemške državljane“, in ne za „državljanke Unije“. Za nacionalno ureditev na področju priseljevanja in prebivanja naj bi bilo neizbežno, da razlikuje med „nemškimi državljani“ in „tujci“. Ta ureditev naj ne bi bila v nasprotju s pravom Unije.

¹⁴ Na podlagi člena 28(1), prvi stavek, točka 3, AufenthG, posebej ali v povezavi s členom 11(14), prvi stavek, FreizügG/EU.

¹⁵ C-181/19, EU:C:2020:794.

¹⁶ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o prostem gibanju delavcev v Uniji (UL 2011, L 141, str. 1).

¹⁷ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 5, str. 72). Ta člen, naslovljen „Enako obravnavanje“, določa, da „[č]e v tej uredbi ni določeno drugače, imajo osebe, za katere se uporablja ta uredba, enake pravice in obveznosti po zakonodaji vsake države članice, kot državljani te države članice“.

¹⁸ V nadaljevanju: „ustava“. Namen tega člena je zlasti zagotoviti posebno zaščito zakonske zveze in družine ter naštetih obveznosti, ki jih imajo starši glede skrbi za svoje otroke in njihovo izobrazbo. Poleg tega določa načelo enakega pravnega obravnavanja otrok, rojenih zunaj zakonske zveze, in otrok, rojenih v zakonski zvezi.

¹⁹ Podpisana v Rimu, 4. novembra 1950.

²⁰ Zaradi podlag, ki jih je navedel FL, je predložitveno sodišče ugotovilo, da se njegova prošnja za dajatve iz osnovnega socialnega varstva ne more nanašati na obdobje, ki se začne s 30. majem 2020, datumom njegovega vstopa v Nemčijo zaradi iskanja zaposlitve. Ker je prošnja temeljila na izvrševanju starševske skrbi nad njegovim sinom, bi se moralo obdobje začeti z datumom rojstva tega otroka, to je s 27. novembrom 2020. Iz tega izhaja, da se prošnja za dajatve iz osnovnega socialnega varstva nanaša na trimesечно obdobje.

21. Predložitveno sodišče navaja, da se sodna praksa višjih sodišč razhaja pri vprašanju, ali zavrnitev izdaje dovoljenja za prebivanje državljanu Unije, ki ima starševsko skrb nad mladoletnim otrokom, prebivajočim na zveznem ozemlju, ki ima pravico do prostega gibanja in ki ima državljanstvo druge države članice, pomeni diskriminacijo.

22. To sodišče navaja še, da je Bundesverfassungsgericht (zvezno ustavno sodišče, Nemčija) v sklepu z dne 4. oktobra 2019²¹ opozorilo, da v sodni praksi deželnih socialnih sodišč in v pravni teoriji prihaja do razhajanj glede tega, ali ima lahko na podlagi člena 11(1), enajsti stavek, FreizügG/EU v različici, ki je veljala do 23. novembra 2020²², v povezavi s členom 28(1), prvi stavek, točka 3, AufenthG in s členom 18, prvi pododstavek, PDEU pravico do prebivanja starš, ki ima starševsko skrb nad mladoletnim državljanom Unije, ki je upravičen do prostega gibanja na podlagi člena 3(1), prvi stavek, FreizügG/EU zaradi spremstva drugega starša.

23. Ker vrhovno sodišče o tem ni izdalo odločbe, predložitveno sodišče meni, da je treba Sodišču predložiti vprašanje, da bi lahko odločilo o skladnosti nemške ureditve s pravom Unije, zlasti s členi 18, 20 in 21(2) PDEU ter členom 33(1) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah²³, Uredbo (ES) št. 987/2009²⁴ in Direktivo 2004/38.

24. V teh okoliščinah je Sozialgericht Detmold (socialno sodišče v Detmoldu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno določanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba pravo Unije razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, v skladu s katero se lahko dovoljenje za prebivanje v okviru izvrševanja starševske skrbi izda staršu, ki je tujec, samskega mladoletnega otroka, ki je nacionalni državljan, če ima ta običajno prebivališče na nacionalnem ozemlju, zaradi česar državljani Unije, ki so državljani države članice, nimajo take pravice do izdaje dovoljenja za prebivanje za izvrševanje starševske skrbi nad mladoletnim državljanom Unije, ki ima državljanstvo države članice, ki ni država te nacionalne ureditve?“

25. Evropska Komisija je predložila pisna stališča in se je skupaj z nemško vlado udeležila obravnave 14. novembra 2024, na kateri sta odgovorili tudi na vprašanja za ustni odgovor, ki jih je postavilo Sodišče.

IV. Analiza

26. Predložitveno sodišče z vprašanjem za predhodno odločanje sprašuje o skladnosti nacionalne ureditve države članice, na podlagi katere dovoljenja za prebivanje za izvrševanje starševske skrbi ni mogoče izdati „mobilnemu“ državljanu Unije, ki je starš samskega mladoletnega otroka, ki ni državljan države članice gostiteljice, v kateri ima običajno prebivališče, s pravom Unije in zlasti, glede na obrazložitev vprašanja, s členom 18 PDEU in členom 33(1) Listine ter z Direktivo 2004/38.

²¹ Predložitveno sodišče je navedlo, da je ta odločba dostopna na naslednji povezavi: https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Downloads/DE/2019/10/rk20191004_1bvr171018.html, točka 12.

²² Ta člen je 24. novembra 2020 postal člen 11(14), prvi stavek.

²³ V nadaljevanju: Listina.

²⁴ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti (UL 2009, L 284, str. 1).

27. Ta nacionalna ureditev, s katero se državi članici omogoča sprejetje ugodnejših določb na področju pravice do prebivanja, kot so določene v pravu Unije²⁵, izhaja iz člena 37 Direktive 2004/38.

28. Navedena ureditev podpira združitev družine, da lahko starš, ki je tujec, izvršuje starševsko skrb nad otrokom, ki je Nemec.²⁶ Če ni pridržka glede otrok, ki so tudi državljani Unije, ta ureditev povzroča diskriminacijo na podlagi državljanstva, ki je prepovedana na podlagi prava Unije. To splošno načelo enakosti je eno od temeljnih načel prava Unije.²⁷

29. V skladu z ustaljeno sodno prakso, navedeno v sodbi CG, točke 62, 63 in 65,²⁸ namreč:

- člen 20(1) PDEU vsem osebam, ki imajo državljanstvo ene od držav članic, priznava status državljan Unije. Ta status je zasnovan, da postane temeljni status državljanov držav članic, na podlagi katerega se tisti med njimi, ki so v enakem položaju, enako pravno obravnavajo na področju uporabe *ratione materiae* Pogodbe DEU, ne glede na njihovo državljanstvo ali izjeme, ki so v zvezi s tem izrecno predvidene;
- vsak državljan Unije se torej lahko v vseh položajih, ki spadajo na področje uporabe *ratione materiae* prava Unije, sklicuje na prepoved diskriminacije na podlagi državljanstva iz člena 18 PDEU. Med te položaje spada uresničevanje pravice do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki jo dajeta člen 20(2), prvi pododstavek, točka (a), in člen 21 TFUE²⁹,
- člen 18, prvi pododstavek, PDEU pa se avtonomno uporablja le v položajih, urejenih s pravom Unije, za katere Pogodba DEU ne določa posebnih pravil o prepovedi diskriminacije. Poleg tega člen 20(2), drugi pododstavek, in člen 21 PDEU s sorodnimi izrazi priznavata pravico državljanov Unije do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic ob upoštevanju omejitev in pogojev, določenih s Pogodbama in ukrepi, ki so bili sprejeti za njuno uveljavitev.

30. V sodbi CG je Sodišče v točki 66 razsodilo tudi, da „je načelo prepovedi diskriminacije glede državljanov Unije, ki uresničujejo pravico do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, konkretizirano v členu 24 Direktive 2004/38“.

31. V zvezi s tem je Sodišče v točki 67 te sodbe v bistvu opozorilo, da „mobilni“ državljani Unije³⁰ spadajo na področje uporabe Direktive 2004/38 in so upravičeni do pravic, ki jih ta podeljuje, ter odločilo, da je treba vprašanje, ali so take osebe diskriminirane na podlagi državljanstva, presojati z vidika člena 24 te direktive, in ne člena 18, prvi pododstavek, PDEU.

²⁵ V primeru starša, ki je državljan tretje države, glej zadevo Stadt Wuppertal (C-130/24), v zvezi s katero trenutno teče postopek. Za dodatne primere glej tudi sodbi z dne 21. decembra 2011, Ziolkowski in Szeja (C-424/10 in C-425/10, EU:C:2011:866, točka 50) in CG (točka 82).

²⁶ Nemška vlada je na obravnavi pojasnila, da nemški otrok lahko združi svojo družino na podlagi člena 28 AufenthG in na podlagi člena 11 ustave v zvezi s pravico do prebivanja Nemcev v Nemčiji. Glej tudi točko 63 teh sklepnih predlogov.

²⁷ Glej sodbi z dne 19. novembra 2024, Komisija/Češka republika (Pravica biti voljen in članstvo v politični stranki) (C-808/21, EU:C:2024:962, točka 97), in z dne 19. novembra 2024, Komisija/Poljska (Pravica biti voljen in članstvo v politični stranki) (C-814/21, EU:C:2024:963, točka 96).

²⁸ V zvezi s to točko 65 glej tudi sodbi z dne 19. novembra 2024, Komisija/Češka republika (Pravica biti voljen in članstvo v politični stranki) (C-808/21, EU:C:2024:962, točka 98), in z dne 19. novembra 2024, Komisija/Poljska (Pravica biti voljen in članstvo v politični stranki) (C-814/21, EU:C:2024:963, točka 97).

²⁹ Glej tudi sodbo CG (točka 58).

³⁰ Tam je navedeno, da „člen 3(1) Direktive 2004/38 določa, da spadajo na področje uporabe te direktive in so upravičeni do pravic, ki jih ta podeljuje, državljani Unije, ki se preselijo ali prebivajo v državi članici, ki ni država članica, katere državljani so, in njihovi družinski člani, kot so opredeljeni v točki 2 člena 2 navedene direktive, ki jih spremljajo ali se jim pridružijo (sodba z dne 10. septembra 2019, Chenchoolia, C-94/18, EU:C:2019:693, točka 54 in navedena sodna praksa)“.

32. Ugotavljam, da na tej stopnji obrazložitve sodbe CG to, da je pravica do prebivanja predvidena v nacionalnih določbah, ki so ugodnejše od določb Direktive 2004/38, nima vpliva, saj je imela v obravnavani zadevi zadevna oseba nacionalno pravico do prebivanja, člen 24(1) te direktive pa omejuje izraz načela enakega obravnavanja na državljane Unije, ki prebivajo na ozemlju države članice gostiteljice *na podlagi navedene direktive*.³¹

33. Ker v obravnavani zadevi FL kot iskalec zaposlitve³² zakonito prebiva na nemškem ozemlju, se na prvi pogled zdi popolnoma ustrezno, kot trdi Komisija, da se na podlagi člena 24(1) Direktive 2004/38 predložitvenemu sodišču odgovori, da je nacionalna ureditev, ki določa obravnavanje, različno od obravnavanja nacionalnih državljanov, v nasprotju z načelom enakega obravnavanja iz te direktive, z obrazložitvijo, da ta ureditev v bistvu vpliva na učinkovito uresničevanje pravice do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic.

34. V zvezi z otrokom FL je treba poleg tega pojasniti, da to, da je rojen na nemškem ozemlju in ni izkoristil pravice do prostega gibanja, ne vpliva na uresničevanje njegovih pravic s področja prostega gibanja in prebivanja državljanov Unije.³³

35. Vendar nisem prepričan o uporabljivosti člena 24(1) Direktive 2004/38 v obravnavani zadevi. Zato bom najprej predstavil svoje zadržke, nato pa navedel, katere podlage bi bilo po mojem mnenju treba uporabiti.

A. Uporaba člena 24(1) Direktive 2004/38

36. Izbira take podlage, ki vključuje *primerjavo z nacionalnimi državljani*, temelji na dveh različnih pristopih do zadevne diskriminacije zaradi otrokovega državljanstva glede na to, ali se presoja z vidika otroka ali z vidika starša, ki je tuj državljan, kot navaja Komisija.

37. Posledica zadevne nacionalne ureditve je, da otrok, ki ni Nemec, utrpi neposredno diskriminacijo v primerjavi z otrokom, ki je Nemec in ki je upravičen do tega, da je njegov starš, ki je tujec, prisoten na nemškem ozemlju zaradi izvrševanja starševske skrbi.

38. V zvezi s staršem, ki je tujec in čigar otrok ni Nemec, je treba šteti, da ta starš zaradi državljanstva svojega otroka utrpi neposredno diskriminacijo,³⁴ ki ga ovira pri izvrševanju starševske skrbi nad svojim otrokom pod enakimi pogoji, kot jih ima starš, ki je Nemec. Ker je *povezana* z državljanstvom otroka, bi lahko to diskriminacijo opredelili za diskriminacijo „zaradi povezanosti“³⁵ ali „sodiskriminacijo“,³⁶ pri čemer se ta izraza uporabljata enakovredno. Njun namen je opredeliti položaj, v katerem oseba, ki je neposredno diskriminirana na podlagi merila (invalidnosti ali drugega merila, kot je na primer državljanstvo, v obravnavani zadevi pa otrokovega statusa Nemca), tega merila ne izpolnjuje, vendar navedeno merilo pomeni razlog za zatiranje manj ugodno obravnavo. Presoja se torej pravica osebe, ki jo prizadeva diskriminatorno merilo, in ne lastna pravica zadevne osebe.

³¹ Glej sodbo CG (točka 83).

³² Glej točko 15 teh sklepnih predlogov.

³³ Glej v tem smislu sodbo z dne 13. septembra 2016, Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675, točka 42).

³⁴ V obravnavani zadevi je merilo državljanstva in ne nevtralno merilo tisto, ki povzroči to diskriminacijo na podlagi državljanstva.

³⁵ Glej po analogiji ta izraz v sklepnih predlogih generalnega pravobranilca M. Poiarsa Madura v zadevi Coleman (C-303/06, EU:C:2008:61, točke 4, 5 in 20 ter opomba na str. 5).

³⁶ Glej sklepne predloge generalne pravobranilke J. Kokott v zadevi CHEZ Razpredelenie Bulgaria (C-83/14, EU:C:2015:170, točka 55).

39. Ob tem se, ne glede na to, ali gre za otroka ali starša, zaradi predmeta spora pojavi resna težava, ki je priznanje nacionalne pravice do prebivanja.³⁷

40. Naj spomnim, da člen 24(1), prvi stavek, Direktive 2004/38 določa, da bi ob „upoštevanju posebnih določb, ki so izrecno predvidene v Pogodbi in sekundarni zakonodaji, [...] morali vsi državljani Unije, ki na podlagi te direktive prebivajo na ozemlju države članice gostiteljice, uživati enako obravnavanje kot državljani te države članice v okviru Pogodbe“.

41. V obravnavani zadevi sicer tako otrok kot tudi starš v Nemčiji prebivata na podlagi Direktive 2004/38. Poleg tega, čeprav se vprašanje predložitvenega sodišča nanaša na pogoje za priznanje nacionalne pravice do prebivanja, je njegov cilj priznanje pravice do dajatev iz osnovnega socialnega varstva pod enakimi pogoji, kot veljajo za nacionalne državljane.

42. V zvezi s tem je treba biti po mojem mnenju zelo jasen. Enako obravnavanje, o katerem se razpravlja v postopku v glavni stvari, se nanaša samo na pogoje za izdajo dovoljenja za prebivanje in ne na dostop do dajatev iz osnovnega socialnega varstva. Ko je to dovoljenje izdano, se dajatve izplačujejo brez razločevanja med upravičenci.³⁸

43. Načelo enakega obravnavanja z nacionalnimi državljani, ki je določeno v členu 24(1) Direktive 2004/38, ne more pripeljati do priznanja pravice do prebivanja, niti v neposredno korist očeta niti v posredno korist otroka.

44. V sodni praksi Sodišča se je ta člen 24 doslej razlagal v primerih vložitve prošnje za dajatve socialnega varstva, v katerih se je na neenako obravnavanje sklicevalo s primerjanjem s pravicami, ki se dodelijo nacionalnim državljanom v enakem ekonomskem položaju.³⁹ Sodišče se je izreklo o pogojih uporabe načela enakega obravnavanja z nacionalnimi državljani z vidika *učinkov pravice do prebivanja*.⁴⁰ Ta pravica mora biti priznana na podlagi Direktive 2004/38⁴¹ in izrecno so, kar zadeva njene učinke, določene samo izjeme za nekatere kategorije oseb na področju prejemkov socialnega varstva.⁴²

45. V obravnavani zadevi je prošnja FL umeščena v predhodno fazo, in sicer *fazo uveljavljanja pravice do prebivanja*.

46. Zato v nasprotju s Komisijo, katere mnenje temelji na členu 24(2) Direktive 2004/38, saj ta člen ne določa odstopanja od načela enakega obravnavanja na področju pravice do prebivanja, menim, da tega načela ni mogoče uporabiti za podelitev te pravice. Drugače povedano, pridobitev

³⁷ Glej točko 19 teh sklepnih predlogov.

³⁸ V zvezi z njegovimi učinki na področju dajatev iz osnovnega socialnega varstva iz besedila člena 7(1) SGB II in člena 23 SGB XII izhaja, da ne vpliva, da prosilec ni nacionalni državljan in da njegova pravica do prebivanja izhaja iz Direktive 2004/38 ali iz zadevne nacionalne ureditve. V slednjem primeru je nemška ureditev na področju prejemkov socialnega varstva ugodna za državljane Unije, ker je Sodišče v sodbi CG odločilo, da se tisti, *ki nimajo pravice do prebivanja na podlagi Direktive 2004/38*, ne morejo sklicevati na načelo prepovedi diskriminacije, ki je konkretizirano v členu 24(1) te direktive (glej v tem smislu točki 80 in 83 te sodbe).

³⁹ Glej zlasti sodbo CG (točka 77 in navedena sodna praksa).

⁴⁰ Glej v tem smislu sodbo CG (točka 83 in navedena sodna praksa o svobodi, ki jo imajo države članice pri določitvi učinkov pravice do prebivanja, ki se podeli zgolj na podlagi nacionalnega prava).

⁴¹ Iz sodbe CG izhaja, da se državljan Unije, ki lahko postane nesorazmerno breme sistema socialne pomoči države članice gostiteljice (točka 80) ali ki mu je bila podeljena pravica do prebivanja na podlagi nacionalne ureditve, ki je ugodnejša od določb Direktive 2004/38 (točka 83), brez pogoja glede sredstev (točka 81), ne more sklicevati na načelo nediskriminacije, ki je določeno v členu 24(1) Direktive 2004/38, da bi pridobil prejemke socialnega varstva, ki se izplačujejo nacionalnim državljanom v istem položaju.

⁴² Glej člen 24(2) Direktive 2004/38.

dovoljenja za prebivanje, kot je določeno z zadevno nacionalno ureditvijo, ne more biti posledica navedenega načela, ki ga lahko uveljavljajo državljani Unije zaradi svoje pravice do prebivanja, ki jim je podeljena na podlagi te direktive.

47. Iz besedila te določbe je mogoče izvesti še en argument. Navedena določba izrecno določa primerjavo z nacionalnimi državljani. Ti pa zase ne morejo zahtevati nobene pravice do prebivanja, ker je ta brezpogojna.⁴³ Načelo enakega obravnavanja, ki je določeno v Direktivi 2004/38, se torej ne uporablja na področju pravice do prebivanja, pri čemer ni pomembno, ali je ta urejena z ugodnejšimi nacionalnimi določbami.

48. Toda, kot navaja Komisija, ali bi zato, ker je primerjavo z nacionalnimi državljani treba opraviti „v okviru Pogodbe“, lahko imela prednost teleološka razlaga člena 24 Direktive 2004/38?⁴⁴ Drugače povedano, če enakost obravnavanja z državljani države članice gostiteljice ni neposredno povezana s področjem pravice do prebivanja, bi lahko bila povezana z drugimi področji uporabe Pogodbe, če se upošteva izključno namen zadevne ureditve. V tem smislu Komisija, ki izhaja z vidika otroka, na podlagi člena 24(1) Direktive 2004/38 trdi, da zadevna nacionalna ureditev posega v polni učinek pravice do prebivanja, ki jo ima otrok na nemškem ozemlju na podlagi te direktive,⁴⁵ saj ta otrok ne more imeti enakega družinskega življenja kot otrok, ki je Nemec. Navaja, prvič, da pravo Unije, zlasti člena 7 in 24 Listine, ne ščitita le družinskega življenja in otrokove pravice do dobrobiti in, drugič, da polni učinek pravice do prebivanja majhnega otroka pomeni, da ima ta otrok pravico, da ga spremlja in zanj skrbi oseba, ki je njegov skrbnik.⁴⁶

49. Če jih umestimo v okvir člena 24(1) Direktive 2004/38, ti argumenti torej predpostavljajo, da je treba šteti, da zadevna ureditev, ki omogoča izvajanje starševske skrbi staršem, ki so tujci, nad otroki, ki so Nemci, tem staršem – v primerjavi z nacionalnimi državljani, *ki izvršujejo enako starševsko skrb* – v odnosu z njihovimi otroki omogoča polno izvajanje pravic, ki so povezane z uresničevanjem pravice do prostega gibanja in prebivanja, kar vključuje pravico do družinskega življenja z vsemi pravicami, ki so povezane z njo.⁴⁷

⁴³ Glej v tem smislu sodbi z dne 14. novembra 2017, Lounes (C-165/16, EU:C:2017:862, točka 37), in z dne 22. junija 2023, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Tajska državljanka, mati mladoletnega otroka z nizozemskim državljanstvom) (C-459/20, EU:C:2023:499, točka 41). Glej tudi sporočilo Komisije z naslovom „Smernice o pravici do prostega gibanja državljanov EU in njihovih družinskih članov“ (UL C, C/2023/1392), zlasti str. 6.

⁴⁴ Glej za primerjavo na področju prejemkov socialnega varstva Lenaerts, K., in Gutiérrez-Fons, J., *Les méthodes d'interprétation de la Cour de justice de l'Union européenne*, Bruylant, Bruselj, 2020, zlasti točka 71 (str. od 69 do 71), ter Lenaerts, K., „The Broadening of EU Competences Through the Case Law of the Court of Justice: Myth or Reality?“, *ERA Forum, Journal of the Academy of European Law*, zvezek 24, št. 4, ERA, Trèves, 2023, str. od 589 do 598, zlasti str. 595 in 596.

⁴⁵ Opozarjam, da ima v obravnavani zadevi otrok FL pravico do prebivanja, ki izhaja iz pravice do prebivanja njegove matere. Sodišče je razsodilo, da „člen 20 PDEU nasprotuje nacionalnim ukrepom, vključno z odločbami o zavrnitvi pravice do prebivanja družinskim članom državljanov Unije, katerih učinek je, da državljanom Unije preprečujejo dejansko izvrševanje bistva vsebine pravic, ki so jim podeljene zaradi njihovega statusa“ (glej sodbo z dne 10. maja 2017, Chavez-Vilchez in drugi (C-133/15, EU:C:2017:354, točka 61 in navedena sodna praksa)).

⁴⁶ Glej tudi trditve FL, ki so v bistvu navedene v točki 19 teh sklepnih predlogov.

⁴⁷ Glej zlasti sodbo CG (točka 90) in sodbo z dne 14. decembra 2021, Stolichna obshtina, rayon „Pancharevo“ (C-490/20, EU:C:2021:1008, točka 47 in navedena sodna praksa ter točki 59 in 65). V obravnavani zadevi bi FL lahko navedel, da ga od tega, da bi ostal v Nemčiji zaradi izvrševanja starševske skrbi, odvrčajo zgolj ekonomski razlogi, ker mu je v Nemčiji dovoljeno ostati zaradi iskanja zaposlitve, ni pa upravičen do dajatev iz osnovnega socialnega varstva. Ravno tako bi bilo mogoče trditi, da bodo glede na njihovo državljanstvo in brez upoštevanja tega, da je eden od staršev državljan Unije, zadevni otroci, državljani Unije, lahko živeli na nemškem ozemlju s tem staršem, ki tam zakonito prebiva, in koristili prejemke iz osnovnega socialnega varstva, ki jih ta starš prejema.

50. Ugotoviti je mogoče tudi, da zadevna nacionalna ureditev, ki je oblikovana v korist staršev tujcev in ki združuje dovoljenje za prebivanje za združitev družine z možnostjo pridobitve dajatev iz osnovnega socialnega varstva v ta namen, prispeva k zagotavljanju prostega gibanja in družinskega življenja v običajnih in dostojnih razmerah.⁴⁸

51. Zaradi teh pravic, ki morata biti zaščiteni brez pogoja državljanstva, bi bila pri presoji skladnosti zadevne nacionalne ureditve s pravom Unije upravičena uporaba člena 24(1) Direktive 2004/38, kar bi privedlo do *pravice do prebivanja na državnem ozemlju*.

52. Navedeni pravici sta namreč ključnega pomena. Vendar bi imelo, če bi ga obravnavali iz tega vidika, načelo nediskriminacije na podlagi državljanstva, kot je konkretizirano v členu 24 Direktive 2004/38, z izjemami iz odstavka 2 tega člena, posebej široko področje uporabe in bi lahko bilo v nasprotju s sistematiko te direktive.

53. V zvezi s tem položaj FL konkretno prikazuje, kako pomembno je, da se področje uporabe člena 24(1) Direktive 2004/38 ne razlaga široko. Ponavljam, da ima FL na nemškem ozemlju pravico do prebivanja, ki je določena s to direktivo, zaradi iskanja zaposlitve in se lahko torej na tej podlagi sklicuje na uporabo člena 24(1) navedene direktive glede drugih učinkov, kot so tisti, določeni na področju dajatev iz osnovnega socialnega varstva, saj do njih ni upravičen v skladu s členom 24(2) iste direktive.

54. Glede na postopkovna pojasnila, ki jih je predložilo predložitveno sodišče,⁴⁹ poleg tega ni sporno, da FL ne more imeti pravice do prebivanja na nobeni drugi podlagi iz Direktive 2004/38, med drugim na podlagi svojih družinskih razmerij,⁵⁰ in torej ne more zahtevati dajatev iz osnovnega socialnega varstva, ki so s tem povezane.

55. Posledično bi s tem, da bi dopustili, da FL na podlagi člena 24(1) Direktive 2004/38 lahko pridobi pravico do prebivanja, ki bi mu omogočala družinsko življenje v enakih pogojih, kot so predvideni za nacionalne državljane, po mojem mnenju omajali omejitve, ki so s to direktivo določene na družinskem in ekonomskem področju,⁵¹ in torej celotno ravnovesje, za katero se je odločil zakonodajalec Unije.

56. To tudi utemeljuje, da nacionalne ureditve, ki omogoča izdajo dovoljenja za prebivanje državljanu Unije, katerega položaj izhaja iz Direktive 2004/38, ni treba podrediti načelu nediskriminacije, ki je določeno v členu 24(1) te direktive.

57. V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da mora biti načelo iz sodbe CG – v skladu s katerim je treba vprašanje, ali so „mobilni“ člani Unije diskriminirani na podlagi državljanstva,⁵² presojati z vidika člena 24 Direktive 2004/38, in ne člena 18, prvi pododstavek, PDEU – omejeno na

⁴⁸ Glej v tem smislu sodbo CG (točki 89 in 91).

⁴⁹ Glej točke od 16 do 19 teh sklepnih predlogov.

⁵⁰ Iz besedila obrazložitve zavrnitve prošnje FL bi bilo treba sklepati, da je v obdobju, na katerega se nanaša njegova vloga, živel v Nemčiji brez stabilnega razmerja z materjo svojega otroka in ne da bi zagotavljal njegovo dejansko varstvo in vzgojo. Če v zvezi s tem še obstajajo dvomi, ali FL ne more biti na nobeni podlagi upravičen do pravice do prebivanja na podlagi Direktive 2004/38, jih mora odpraviti predložitveno sodišče (glej sodbi z dne 15. septembra 2015, Alimanovic (C-67/14, EU:C:2015:597, točka 52), in z dne 6. oktobra 2020, Jobcenter Krefeld (C-181/19, EU:C:2020:794, točka 69)). Zato analize položaja FL, kot ga opisuje Komisija v svojih pisnih stališčih, ni treba razširiti na člen 3 Direktive 2004/38, katere odstavek 2 je Sodišče razložilo v sodbi z dne 5. septembra 2012, Rahman in drugi (C-83/11, EU:C:2012:519).

⁵¹ Glede povzetka pogojev, ki so določeni v Direktivi 2004/38 v položaju, ki je primerljiv s položajem otroka FL, glej zlasti sodbo z dne 13. septembra 2016, Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675, točke od 44 do 47). Glede teh meril za razlago glej po analogiji tudi sodbo CG (točka 81).

⁵² Glej točko 31 teh sklepnih predlogov.

položaje, v katerih se učinke pravice do prebivanja, ki je podeljena na podlagi te direktive, presoja v primerjavi z nacionalnimi državljani, kar izključuje ugodnejše nacionalne ukrepe na področju pravice do prebivanja.

58. Če ni mogoče razlagati člena 24(1) Direktive 2004/38, je treba določiti pogoje, v katerih se torej uporablja člen 18 PDEU.

B. Uporaba člena 18 PDEU

59. Izbira take podlage pravice do enakega obravnavanja za *pridobitev dovoljenja za prebivanje* izhaja iz ugotovitve, da zadevna ureditev za starša povzroča diskriminacijo med „mobilnimi“ državljani Unije zaradi državljanstva otroka, nad katerim izvaja starševsko skrb. Sodišče je že presodilo, da se člen 18, prvi pododstavek, PDEU nanaša na položaje s področja uporabe prava Unije, v katerih je državljan države članice diskriminatorno obravnavan glede na *nacionalne državljane druge države članice* zgolj na podlagi svojega državljanstva.⁵³

60. Kar zadeva otroka, se je mogoče sklicevati na obravnavanje, enako obravnavanju otroka, ki je Nemec, ker dovoljenje za prebivanje, ki je v nacionalni ureditvi predvideno za njegovega starša, zagotavlja učinkovitost pravice tega otroka do prostega gibanja in prebivanja na nemškem ozemlju, ki je zagotovljena s členom 20(2), prvi pododstavek, točka (a), in s členom 21 PDEU. To zahtevo je mogoče utemeljiti na členu 18 PDEU, saj ne gre za posledico pravice do prebivanja, ki je podeljena na podlagi Direktive 2004/38 v smislu njenega člena 24.⁵⁴

61. Prednost take analize, tako glede položaja FL kot položaja njegovega otroka,⁵⁵ tudi če v Nemčiji prebivata na podlagi Direktive 2004/38, je, da sovпада z delom obrazložitve sodbe CG, v katerem je Sodišče ugotovilo, da države članice ne izvajajo Direktive 2004/38, kadar pravico do prebivanja določijo z ureditvijo, ugodnejšo od tiste, ki je vzpostavljena s to Direktivo.⁵⁶

62. Taka analiza je tako skladna s sodno prakso Sodišča v zvezi s posebnimi določbami, s katerimi je opredeljeno načelo iz člena 18 PDEU, in pravicami, ki izhajajo iz členov 20 in 21 PDEU.

63. Na obravnavi je nemška vlada v zvezi s tem navedla, da je bil namen zakonodajalca konkretizirati pravico na podlagi člena 11 ustave, ki varuje enotnost družine na nemškem državnem ozemlju. Komisija je v istem smislu pojasnila, da je pravica, ki je bila prvotno leta 1990 na podlagi nemškega ustavnega prava zgolj pravica, namenjena izključno nemškim državljanom, danes postala temeljna pravica Unije. Po mnenju te institucije se mora utemeljitev prebivanja starša v korist otroka, ki je Nemec in ki bi ga bilo treba zaščititi, danes uporabljati za vse otroke, ki zakonito prebivajo v Nemčiji, če so državljani Unije. Tako je podano soglasje o ugotovitvi, da ima zadevna nacionalna ureditev enako podlago kot to, kar je določeno v členih 20 in 21 PDEU.

64. Iz člena 18 PDEU torej izhajajo *pogoji za izdajo dovoljenja za prebivanje*, ki povzročajo diskriminacijo med „mobilnimi“ državljani Unije, če ni posebnih določb, s katerimi bi bilo v takem primeru urejeno načelo nediskriminacije na podlagi državljanstva. To, da to vprašanje zadeva „mobilnega“ državljan Unije, čigar položaj ureja Direktiva 2004/38, nima vpliva.

⁵³ Glej sodbo z dne 2. septembra 2021, État belge (Pravica do prebivanja v primeru nasilja v družini) (C-930/19, EU:C:2021:657, točka 51 in navedena sodna praksa).

⁵⁴ Glej točko 57 teh sklepnih predlogov.

⁵⁵ V njegovem primeru se uporablja samo člen 20(2), prvi pododstavek, točka (a), PDEU. Glej točko 34 teh sklepnih predlogov.

⁵⁶ Glej sodbo CG (točke 82, 83 in 87).

65. V obravnavani zadevi je nacionalna ureditev v nasprotju s takim temeljnim načelom, saj na področju dovoljenja za prebivanje zagotavlja ugodnejšo obravnavo staršem otrok, ki so Nemci.

66. Poleg tega so države članice, čeprav na tem področju določitev pogojev, ugodnejših od tistih, ki jih določa pravo Unije, spada v njihovo pristojnost, dolžne upoštevati obveznosti, ki zanje izhajajo iz prava Unije.

C. Povzetek omejitev, ki jih imajo države članice pri izvajanju svojih pristojnosti

67. Spomniti je treba na odločitev Sodišča v sodbi CG v zvezi z uporabo Listine, in sicer, da država članica, ki sprejme nacionalno pravilo, v katerem so glede prebivanja določeni ugodnejši pogoji, kot so določeni z Direktivo 2004/38, izvaja določbe Pogodbe DEU, ki se nanašajo na status državljana Unije, ki je izvrševal svojo svobodo gibanja na ozemlju držav članic, določeno v členu 21(1) PDEU. Posledično se v skladu s členom 51(1) Listine od te države članice zahteva, da upošteva določbe te listine.⁵⁷

68. V položaju, ki je predmet spora o glavni stvari, so, kot je bilo že navedeno,⁵⁸ tako pravica do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja, zagotovljena s členom 7 Listine, kot tudi pravice otroka, zagotovljene s členom 24 Listine, in sicer zlasti pravica, da se pri vseh ukrepih, ki se nanašajo na otroke, upoštevajo predvsem koristi otroka, ter pravica do rednih osebnih odnosov in neposrednih stikov z obema staršema, temeljne.⁵⁹

69. V odgovor na vprašanje predložitvenega sodišča po mojem mnenju zadostuje, da se ugotovi diskriminacija zaradi državljanstva, ne da bi bilo treba pojasnjevati, katere druge temeljne pravice iz Listine mora zadevna država članica spoštovati pri izvajanju svoje pristojnosti v položajih, za katere velja pravo Unije. V zvezi s tem ni pomembno, ali neposredna diskriminacija izhaja iz povezanosti⁶⁰ ali ne, saj utemeljitev iz nacionalne ureditve vsekakor ni upoštevna glede na načela, ki so bila navedena in so hkrati določena ter varovana v pravu Unije.⁶¹

70. Sodišču zato predlagam, naj svoj odgovor omeji na razlago člena 18 PDEU v povezavi s členom 20(2), prvi pododstavek, točka (a), in členom 21(1) PDEU.

V. Predlog

71. Glede na vse navedeno Sodišču predlagam, naj na vprašanje za predhodno odločanje, ki ga je postavilo Sozialgericht Detmold (socialno sodišče v Detmoldu, Nemčija), odgovori:

Člen 18 PDEU v povezavi s členom 20(2), prvi pododstavek, točka (a), in členom 21(1) PDEU

⁵⁷ Glej sodbo CG (točke 84, 85, 86 in 88). Glej tudi Lenaerts, K., „The Broadening of EU Competences Through the Case Law of the Court of Justice: Myth or Reality?“, op. cit., zlasti opomba 40 (str. 596), v skladu s katero je v primerjavi s sodbama z dne 11. novembra 2014, Dano (C-333/13, EU:C:2014:2358), in z dne 15. septembra 2015, Alimanovic (C-67/14, EU:C:2015:597), v letu 2021 s sodbo CG prišlo do pomembnega odklona. Poudarjeno je, da je Sodišče v tej sodbi v bistvu odločilo, da država članica „izvaja“ pravico do prostega gibanja državljana Unije na podlagi člena 21(1) PDEU, ko temu državljanu podeli pravico do prebivanja, tudi če ta pravica ne izpolnjuje pogojev, ki so določeni v Direktivi 2004/38. To povzroči uporabo nekaterih pravic iz Listine in državi članici gostiteljici nalaga, da mora „mobilnemu“ državljanu zagotoviti minimalna sredstva za preživljanje, da se mu omogoči človeka dostojno življenje.

⁵⁸ Glej točke od 48 do 52 teh sklepnih predlogov.

⁵⁹ Glej v tem smislu sodbo z dne 14. decembra 2021, Stolichna obshtina, rayon „Pancharevo“ (C-490/20, EU:C:2021:1008, točka 59). V zvezi z otrokom iz postopka v glavni stvari bi se lahko uporabil zlasti člen 24(3) Listine.

⁶⁰ Glej točko 38 teh sklepnih predlogov.

⁶¹ Glej točko 63 teh sklepnih predlogov.

je treba razlagati tako, da

nasprotuje nacionalni ureditvi države članice gostiteljice, na podlagi katere je izdaja dovoljenja za prebivanje za izvrševanje starševske skrbi pridržana izključno „mobilnim“ državljanom Unije, ki so starši samskega mladoletnega otroka, ki je državljan države članice gostiteljice, v kateri ima običajno prebivališče, izdaja takega dovoljenja pa se zavrne, kadar je otrok državljan druge države članice.